

Základní slovník počítačových pojmů, zkratek a značek

*

Zástupný znak, nahrazuje všechny znaky v názvu souboru (*.doc = všechny soubory typu doc / MS Word).

?

Zástupný znak, nahrazuje jedno písmeno v názvu souboru.

ActiveX

ActiveX objekty jsou zkompileované programy, které lze přidat do HTML stránky k oživení / interaktivní funkčnosti, které nelze prosím HTML kódem dosáhnout (fungují ovšem pouze v prohlížeči Internet Explorer).

ADSL

Asymmetric Digital Subscriber Line – Asymetrická digitální účastnická přípojka (někdy také "broadband" – širokopásmový / rychlý internet). Technologie umožňující dosahovat na telefonní lince relativně rychlých přenosových rychlostí. Protože ADSL pracuje ve vyšším frekvenčním pásmu, lze na stejném páru vedení souběžně používat klasický telefon nebo ISDN. Kvalita signálu je srovnatelná s přenosy o optickém vláknu. K použití je nutný ADSL modem, ADSL připojení musí nabízet i poskytovatel služeb.

Adware

advertising-supported software) je označení pro produkty znepríjemňující práci s nějakou aplikací reklamou. Ty mohou mít různou úroveň agresivity - od běžných bannerů až po neustále vyskakující pop-up okna nebo ikony v oznamovací oblasti. Další nepříjemnou věcí je např. změna domovské stránky v Internet Exploreru, aniž by o to uživatel měl zájem. Většinou ale nejsou přímo nebezpečné jako spyware a jsou spojeny s nějakým programem, který je freeware. To se dělá z důvodu toho, že díky těmto reklamám mohou vývojáři financovat dál svůj program. Nebo když se jedná o placený produkt, může se díky těmto reklamám prodávat program se slevou. Některý adware je taky shareware, ale není to totéž. Rozdíl mezi adware a shareware je ten, že u adware je reklama podporovaná. Některé produkty nabízejí uživateli možnost odstranění reklam po zaplacení. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Adware>

Adobe Reader

Adobe Reader (poslední verze 8.0) je zdarma dostupný program pro prohlížení a tisk dokumentů Adobe PDF (Adobe Portable Document Format) na mnoha různých platformách. Lze jej stáhnout v češtině např. zde: <http://www.adobe.com/cz/>
<http://www.slunecnice.cz/sw/acrobat-reader/>

Analogový

Spojité, plynule proměnný, plynule nabývající všech hodnot. Opakem je „digitální“.

Animace

Přidání pohybu do (jinak statických) HTML stránek. Většinou prostřednictvím animovaného obrázku ve formátu gif, přidáním java appletu, java scriptu ad.

Anonymous FTP

Internetová služba, která poskytuje soubory libovolným uživatelům Internetu. Anonymní - k přístupu na tento server není zapotřebí žádných speciálních práv, server je otevřený pro každého. Při přihlašování na anonymní server se uživatel obvykle přihlašuje pod jménem anonymous či ftp, jako heslo zadá svou e-mailovou adresu.

ANSI

American National Standards Institute. Americký úřad pro standardizaci a normalizaci. Obdoba evropské ETSI. <http://www.ansi.org/>

Apache

Nejvíce používaný www server, a to zejména díky kvalitě/stabilitě. K dispozici zdarma a ve verzích pro mnoho operačních systémů: Solaris, IRIX, Linux, OS/2, Windows NT/95/98 a další. <http://www.apache.org/>
<http://php.blog.cz/0509/jak-nainstalovat-apache>

Aplikace

V podstatě jiné označení pro „program“.

Apple (Apple Computers)

Počítačová firma, vyrábí např. počítače Mac (dříve MacIntosh), přehrávače iPod. <http://www.apple.com/>, <http://www.apple.cz>, <http://cs.wikipedia.org/wiki/Apple>

ASCII

ASCII je anglická zkratka pro American Standard Code for Information Interchange, tedy americký standardní kód pro výměnu informací. V podstatě jde o kódovou tabulku která definuje znaky anglické abecedy, a jiné znaky používané v informatice. <http://cs.wikipedia.org/wiki/ASCII>

Assembler

Programovací jazyk nejnižší úrovně blízky strojovému kódu. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Assembler>

ASP

Active Server Pages. Technologie pro generování dynamických HTML stránek na straně serveru vyvinutá firmou Microsoft pro jejich IIS. <http://cs.wikipedia.org/wiki/ASP>

atribut

Označení specifických vlastností souboru Příklady: pouze pro četní (R), skrytý soubor (H), soubor pro archivaci (A), atd.

audio-

Zvukový, např. soubor, karta a pod.

Autoexec.bat

Soubor příkazů, které se automaticky provedou po startu počítače. Nastavuje např. kódování češtiny, spouští antivirus a pod.

Backup

Záloha. data se kopírují na záložní médium (jiný pevný disk, páska, CD-RW, a pod.). Operační systémy obsahují zálohovací programy, které data před kopírováním zkomprimují.

Banner

Grafický obrázek / Reklamní obrázek či proužek. Jedná se o rozšířený druh reklamy používaný na WWW stránkách. Příklad banneru:

BBS

Bulletin Board System – internetová nástěnka. V dnešní době jednoduchá forma diskusního fóra provozovaného na internetu, kam lze po registraci přispívat textovými zprávami.

Binární (soustava)

Dvojková soustava. Číselný systém pracující pouze se dvěma číslicemi, nulou a jedničkou.

BIOS

Basic Input/Output System (Základní vstupně-výstupní) systém. Je uložen v nepřepisovatelné paměti ROM, obsahuje instrukce pro zavedení operačního systému. BIOS se skládá z instrukcí nízké úrovně, které zajišťují ovládání monitoru, klávesnice, disků a dalších jeho součástí. Nastavení provedené pomocí BIOSu se ukládá do paměti CMOS. <http://cs.wikipedia.org/wiki/BIOS>

Bit

Bit (z anglického binary digit - dvojková číslice; angl. bit = drobek, kousek) je základní a současně nejmenší jednotkou informace, používanou především v číslicové a výpočetní technice. Značí se malým písmenem b, např. 16 b, ale současně se může také objevit i označení bit, např. 16 bit. 1 bit reprezentuje informaci, získanou odpovědí na jednu otázku typu ano/ne, u které je apriorní pravděpodobnost obou odpovědí stejná (jinými slovy, u které nemáme žádnou předchozí informaci, která by jednu z odpovědí favorizovala). Tyto odpovědi můžeme označit binárními číslicemi 0 a 1. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Bit>

Bitmapová grafika

Bitmapová grafika (rastrová grafika) je jeden ze dvou základních způsobů, jakým počítače ukládají a zpracovávají obrazové informace. Spolu s vektorovou grafikou představují dva základní způsoby ukládání obrázků. V bitmapové grafice je celý obrázek popsán pomocí jednotlivých barevných bodů (pixelů). Grafický formát: např. BMP,

Blu-ray

Blu-ray disk (název z anglického Blue ray, tj. modrý paprsek, označení související s barvou světla používaného ke čtení) patří k nejnovějším optickým diskům určeným pro ukládání digitálních dat.

Označení Blu-ray disků: BD-ROM (disk pouze pro čtení); BD-R (disk k jednorázovému zápisu); BD-RE (přepisovatelný disk).

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Blu-ray>

bookmark

Záložka - odkaz v prohlížeči (browser) ukazující a okamžitě směřující prohlížeč na danou webovou stránku.

Boot

Proces zapnutí počítače a startování operačního systému. V první fázi je řízen BIOSem počítače, po nastartování Windows probíhá nastavení systému podle údajů v registru.

Bps

Bits Per Second. Jednotka popisující objem dat přenesených za sekundu. Vyjadřuje se v ní např. kapacita přenosových linek a jiných zařízení.

Browser

Webový prohlížeč – jedná se o počítačový program, který slouží k prohlížení webových stránek. Program umožňuje komunikaci s HTTP serverem a zpracování přijatého kódu (HTML, XHTML, XML apod.), který podle daných standardů zformátuje a zobrazí webovou stránku. Mezi nejznámější prohlížeče patří programy MS Internet Explorer, Mozilla Firefox, Netscape a Opera.

Bus

Sběrnice. Skupina speciálních vodičů a obvodů umístěných na základní desce (motherboardu), určená pro vzájemnou komunikaci a přenos dat mezi procesorem a ostatními komponentami počítače.

Byte

Jednotka množství informace používaná v informatice - 1 Byte (B) = 8 bitů. Má rozsah 28 tj. 256 hodnot od 0 do 255. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Byte>

Jednotka	Značka	B	KB	MB	GB
Kilobyte	KB	1000	1		
Megabyte	MB	1 000 000	1000	1	
Gigabyte	GB	10 ⁹	1 000 000	1000	1
Terabyte	TB	10 ¹²	1 ⁹	1 000 000	1000

C/C++

Strukturovaný, procedurální programovací jazyk (základem jazyk C). Velké množství operačních systémů na bázi UNIXu je naprogramováno v jazyce C. V současné době je používána jeho objektově orientovaná verze - C++.

CAD

Computer Aided Design - Počítačem podporované navrhování. Tento pojem označuje programové vybavení i počítače používané pro návrh objektů pro strojírenství, architekturu nebo speciální vědecké aplikace. Výstupem programů může být např. kompletní technická dokumentace nebo kvalitní stínované pohledy na modelovaný objekt.

Cache

Vyrovňovací paměť. Způsob jak zrychlit práci s pomalými médii. Do cache se načítají data, která budou pravděpodobně použita opakovaně.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Cache>

CASE

1. Skříň počítače. 2. Computer Aided Software Engineering - tvorba programového vybavení pomocí počítače.

CD-R

Zkratka označující kompaktní disk s možností zápisu (Compact Disk - Recordable).

CD-ROM

CD-ROM (anglická zkratka pro Compact Disc Read-Only Memory) je nepřepisovatelné optické záznamové médium fyzicky totožné jako audio CD, formát uložení informací je však přizpůsoben uchování a čtení počítačových dat. Kapacita média může být až 650-700 MB.

CD-RW

Compact Disk ReWritable (přepisovací CD) mají všechny vlastnosti jako CD-R, navíc však umožňují smazání jejich obsahu a nahrání nového. Počet takových přepisů (rewrite) se uvádí kolem 1000.

CGI

Common Gateway Interface. 1. Pravidla pro komunikaci mezi web serverem a jinými programy na serveru. Umožňuje psát programy, který generují dynamické HTML stránky na straně serveru. 2. Často se tak označují i programy používající CGI.

chat

Rozhovor - přímá komunikace mezi dvěma a více účastníky sítě (místní sítě i Internetu). Účastníci píšou vzkazy na klávesnici; psané znaky se okamžitě objevují i na obrazovce druhého účastníka rozhovoru. Na Internetu běží jako samostatná webová stránka v jiných případech je třeba nainstalovat speciální aplikaci. Velmi rozšířenou variantou chatu je služba známá jako instant messaging. Mezi nejpoužívanější příklady této služby patří ICQ <http://www.icq-planet.com/> (česky), MSN Messenger/Windows Live Messenger <http://get.live.com/messenger/overview> (česky), AOL Instant Messenger, Yahoo Messenger, nově také Skype <http://www.skype.cz/>, který je víc rozšířen pro internetovou telefonii.

Chip

(čip) Integrovaný obvod - elektronické obvody vyleptané do povrchu křemíkové destičky.

Chipset

Skupina integrovaných obvodů (čipů), které jsou navrženy ke vzájemné spolupráci a jsou obvykle prodávány jako jediný produkt. V oblasti počítačů je termín chipset obvykle používán k označení specializovaných čipů na základní desce nebo na rozšiřujících kartách.

Cluster

(Též alokační blok) je nejmenší logická jednotka diskového prostoru, která může být alokována pro soubor. Rozdělení disku na clustery se používá u většiny dnes používaných souborových systémů: UFS a odvozené (ext, ...), FAT, NTFS...

CMOS

Označuje speciální paměť v počítači, ve které se uchovávají údaje o konfiguraci počítače, o jeho disku a udržuje se zde datum a čas. Napájena samostatnou baterií.

Cookie

(anglicky koláček, oplatka, sušenka) se v protokolu HTTP označuje malé množství dat, která WWW server pošle prohlížeči, který je uloží na počítači uživatele. Při každé další návštěvě téhož serveru pak prohlížeč tato data posílá zpět serveru. Cookies běžně slouží k rozlišování jednotlivých uživatelů, ukládá se do nich obsah „nákupního košíku“ v elektronických obchodech, uživatelské předvolby apod.

CPU

Central Processing Unit= procesor a mikroprocesor. Ústřední výkonná jednotka počítače, která čte z paměti instrukce a na jejich základě vykonává program.
<http://cs.wikipedia.org/wiki/CPU>

CSS

Cascading Style Sheets – jazyk pro formátování webových stránek. CSS umožňuje definovat vlastnosti určitých elementů např. barvy textu, pozadí, zarovnání, velikost písma a mnoho dalších vlastností, které nelze nahradit ničím v HTML. V CSS lze tedy snadno připravit stránku s jednotlivými nadpisy, odstavci, seznamy atd. CSS se může zapisovat přímo do HTML dokumentu, nebo do externího souboru s příponou .css, který se do HTML stránky připojí následujícím kódem:

```
<link rel="stylesheet" type="text/css" href="styl.css">
```

Default

Předem nabízená možnost, obvyklá hodnota, přednastavená hodnota.

Desktop

Desktop je klasický stolní počítač, tak jak jej většina uživatelů zná. Tato zkratka pochází z angličtiny a dá se volně přeložit jako „na stole“ – Desk: Stůl top: Vrchol, nebo na vrchu. Pod tímto pojmem se většinou rozumí klasické PC, které je možno používat samo o sobě. Není nutné jej napojit do systému střediskových počítačů. Hlavní použití tohoto termínu je pro rozlišení jednotlivých typů počítačů – laptop, PDA a desktop jsou nejčastější kategorie, do kterých se počítače rozdělují. Desktopy patří mezi nejrozšířenější typ počítačů. Jsou používány ve školách, pro práci, ale i pro zábavu. Nejčastěji na nich uživatelé vytvářejí textové dokumenty, upravují fotografie a nebo používají ke vzájemné komunikaci přes Internetovou síť. Desktopy jsou modulární, lze je velmi jednoduše vylepšovat a přestavovat. Pod pojmem desktop se také rozumí způsob umístění počítačové skříně - tzv. toweru. Rozumí se tím, že skříň leží horizontálně a monitor počítače leží na ní: Přesně tak, jak je vyobrazeno na této stránce. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Desktop>

DHTML

Dynamic HTML – dynamické HTML. Termínem DHTML se označuje souhrn nástrojů a postupů umožňujících dynamické změny HTML dokumentů. Tedy postupy, jak přímo v prohlížeči na jinak statické (HTML) stránce zobrazit či skrýt část jejího obsahu, provést určitou akci podle činnosti uživatele (pohyb myši, kliknutí, stisk klávesy, načtení stránky atd.), animovat pohyb prvků na stránce či automatizovat funkce prohlížeče. K těmto postupům se kromě nástrojů určených k tvorbě samotného obsahu stránky (HTML, XHTML) a jejího vzhledu (CSS) používají programovací skriptovací jazyky (např. JavaScript). <http://www.kosek.cz/clanky/dhtml/index.html>

Dial-up

připojení počítače k internetu telefonní (komutovanou) linkou – dnes většinou nahrazeno připojením ADSL.

DNS

Domain Name System. Aby si lidé nemuseli pamatovat IP adresy jednotlivých počítačů, tak byl vymyšlen DNS. Ten přiřazuje jednotlivým počítačům (lépe řečeno IP adresám) jména. Jeden počítač může mít i více jmen. <http://cs.wikipedia.org/wiki/DNS>

DNS server

Nameserver. Počítač na kterém běží služba DNS. Ostatní počítače se ho mohou zeptat na IP adresy a jména jiných zařízení a počítačů. <http://cs.wikipedia.org/wiki/DNS>

Doména

Internetová doména (doménové jméno) je jednoznačné jméno (identifikátor) počítače nebo počítačové sítě, které jsou připojené do internetu. Příkladem doménového jména je www.rovnesance.cz <http://poradny.rovnesance.cz>. Doménové jméno je tvořeno posloupností několika částí oddělených tečkami. Části jsou seřazeny podle obecnosti:

první část (např. *poradny*) je nejkonkrétnější, popisuje jeden konkrétní počítač, poslední část (např. *.cz*) je nejobecnější, popisuje celou velkou skupinu počítačů a sítí. Poslední část se nazývá doména nejvyššího řádu (top-level domain, TLD) a popisuje rozdělení na země a obecné skupiny organizací (podrobnosti viz samostatný článek). Části jsou také někdy číslovány (opět odzadu), takže např. *.cz* je doména 1. úrovně, *.rovnance.cz* je doména 2. úrovně a *.poradny.rovnance.cz* je doména 3. úrovně. V doménových jménech lze používat pouze malou část znaků kódu ASCII: znaky anglické abecedy, číslice a pomlčku (každá část jména však musí začínat písmenem a nesmí končit pomlčkou). Jména nejsou citlivá na velikost písmen (*www.example.com* popisuje stejný počítač jako *WWW.Example.CoM*) a každá část jména smí být maximálně 63 znaků dlouhá. Délka celého jména může být maximálně 255 (počet částí však není omezen, tzn. platné jméno může být teoreticky složeno ze 127 jednopísmenných částí). <http://cs.wikipedia.org/wiki/Dom%C3%A9na>

Doména nejvyššího řádu

(TLD, z anglického Top Level Domain) je internetová doména na nejvyšší úrovni stromu internetových domén. V doménovém jméně je doména nejvyšší úrovně uvedena na konci (např. u *cs.wikipedia.org* je doménou nejvyššího řádu **org**). TLD popisuje základní skupinu doménových jmen, např. všechna doménová jména daného státu. Domény nejvyššího řádu jsou pevně stanoveny internetovou standardizační organizací IANA.

Existují TLD následujících tří typů:

Národní TLD (country-code TLD, ccTLD) sdružující domény jednoho státu. Jejich název je dvoupísmenný, až na výjimky odpovídající kódu země podle ISO 3166-1, např. **cz** pro **Česko**, **sk** pro **Slovensko**, **ru** pro **Rusko**, **uk** pro **Velkou Británii** atd..

Generické TLD (generic TLD, gTLD) sdružující obecné domény (např. **org** pro neziskové organizace), nespojené s jedním konkrétním státem (až na výjimku TLD **mil** a **gov**, které jsou z historických důvodů vyhrazeny pro vojenské, resp. vládní počítačové sítě v USA), **com** pro komerční subjekty, dále např. **net**, **info**. Generické domény se dále ještě dělí. Setkáme se např. s doménou **coop** garantovanou pro družstva ad.

Infrastrukturní TLD (neveřejné) využívané pro vnitřní mechanismy Internetu. V současné době existuje jediná taková TLD: **arpa**, používaná systémem DNS.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/> (Heslo: Doména nejvyššího řádu)

[Viz Slovník domén nejvyššího řádu](#)

DOS

Viz heslo MS DOS.

DRAM

Dynamická paměť RAM (viz také heslo RAM). Druh polovodičové paměti, která obsahuje kondenzátory. Z důvodů postupného ztrácení náboje je nutno paměť typu DRAM obnovovat (znovu dobíjet). Během tohoto obnovování nelze s pamětí pracovat. Je tedy pomalejší ale levnější než SRAM.

DSL

Digital subscriber line - digitální zákaznická přípojka. Síťová technologie, umožňující vysokorychlostní přenosy po běžných měděných vodičích na krátké vzdálenosti, používají se čtyři typy technologie DSL: ADSL, HDSL, SDSL a VDSL. Jejich společným rysem je použití modemů na koncích vedení a možnost přenosu i hlasového kanálu.

DVD

Zkratka z Digital Versatile Disk, Digital Video Disk: formát digitálního optického datového nosiče, který může obsahovat filmy ve vysoké obrazové a zvukové kvalitě nebo jiná data. DVD disk se na pohled podobá kompaktnímu disku. Médium může být typu:

DVD-ROM (read only, jen pro čtení)

DVD+R/RW (R = Recordable, jen pro jeden zápis, RW = ReWritable, pro přepisování)

DVD+R DL (R = Recordable, jen pro jeden zápis, DL = DualLayer, dvě vrstvy)

DVD-R/RW (R = Recordable, jen pro jeden zápis, RW = ReWritable, na přepisování)

DVD-RAM (libovolně přepisovatelné médium - dá se s ním pracovat stejným způsobem jako s pevným diskem)

Médium umožňuje zápis na jednu nebo obě dvě strany, v jedné nebo dvou vrstvách na každou stranu. Na počtu stran a vrstev závisí kapacita média.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/DVD>

Dynamické HTML stránky

Viz heslo DHTML.

e-mail

Elektronická pošta. Vzájemná komunikace uživatelů realizovaná pomocí počítačů, souborů, internetu a komunikačních linek. Termín e-mail platí jak pro internetový e-mailový systém založený na protokolu SMTP, tak i pro intranetové systémy, které dovolují uživatelům uvnitř jedné společnosti nebo organizace posílat si vzájemně zprávy (tyto systémy často používají nestandardní protokoly, mívají ovšem bránu, která jim dovozuje posílat a přijímat e-maily z internetu).

Ethernet

Označení druhu síťového vybavení. Z technického hlediska je Ethernet jedním ze sady standardů IEEE. Ethernet jako hardware používá ke spojení několika hostitelů jediný kabel (často koaxiál), který umožňuje přenosové rychlosti až 10Mbps.

ETSI

European Telecommunication Standards Institute. Evropská standardizační instituce pro oblast telekomunikací, která mj. vydala sadu norem pro EuroISDN. Tyto normy jsou značeny jako ETS 300xxx a u nás je lze získat od ČSNI.

extranet

Privátní síť, která používá internetové protokoly a veřejné telekomunikační sítě pro komunikaci s vybranou skupinou uživatelů (zaměstnanci, zákazníci, dodavatelé a jiní obchodní partneři).

FAQ

Frequently-Asked Questions = Často kladené otázky označuje soubor (dokument, HTML stránku) kde najdete odpovědi na nejběžnější otázky k určitému tématu.

FAT

File Allocation Table - tabulka obsazení disku. Způsob organizace dat v počítači. Modernější je FAT32 nebo NTFS.

firewall

„Protipožární zed“ – aktivní prvek ochrany počítače před útoky zvenčí: 1. Množina příbuzných programů, umístěných na gateway, který ochraňuje privátní síť před externími uživateli. 2. Souhrnně označení pro způsob ochrany a její prosazování.

font

Popis písma, definice všech znaků. Dnes se nejčastěji používají True Type fonty, jejich velikost je možné libovolně měnit. Opakem jsou bitmapové fonty.

Příklady fontů: **Arial, Courier New, Georgia, Impact, Kristen ITC, Lucida Console, Times New Roman, Verdana** a mnoho dalších.

formátování

1. Proces, při kterém se vytvoří důležité oblasti na disku. Disk se rozdělí na systémovou oblast (boot sektor, FAT a hlavní adresář) a údajovou oblast (operační systém, programy, texty, obrázky, atd.). Obvykle se při formátování z disku ztratí předchozí data. Formátují se např. i zálohovací média jako např. diskety. 2. Formátování dokumentu (úprava dokumentu, odstavce, odrážky, typy a velikost fontů, použití stylů atd.)

freeware

Software, který je distribuován bezplatně, někdy hovoříme o typu softwarové licence. Autor si u freeware zpravidla ponechává autorská práva, například nedovoluje program upravovat nebo omezuje použití zdarma jen pro nekomerční či osobní potřebu. Freeware software se tak liší od svobodného software nebo open source software. Jedná se tedy o volně šiřitelný program, bez placení autorského honoráře. Na světě existuje mnoho katalogů, které seskupují tyto programy většinou společně s programy, které jsou k dispozici ke stažení na zkušební dobu.

FTP

File Transfer Protocol. 1. Protokol pro přenos souborů mezi dvěma počítači na internetu. 2. Služba pro přenos souborů na internetu, případně aplikace / program.

FTP server

Počítač na kterém běží služba FTP. Ostatní počítače se k němu mohou připojit a přenášet soubory. K tomu musíte mít ovšem oprávnění (uživatelský účet).

fulltext

Způsob vyhledávání nebo také organizace databáze textů umožňující porovnávání každého slova dokumentu se zadaným vzorem. Na vyhledávacích portálech internetu je fulltextové vyhledávání již standardem.

FYI

For Your Information (Pro vaši informaci). Sada dokumentů obsahující neformální informace týkající se internetu. Velmi často se používá i v e-mailové komunikaci.

Gateway

„Brána“ je v počítačových sítích uzel, který spojuje dvě sítě s odlišnými protokoly. Brána musí vykonávat i funkci směrovače (routeru) a proto ji řadíme v posloupnosti síťových zařízení výše. Brána například přijme z mobilní GSM sítě SMS zprávu a odešle ji do Internetu jako E-mail. Pojem implicitní brána (anglicky **default gateway**) označuje směrovač (router), přes který se stanice dostanou do vnější sítě (tj. obvykle do Internetu). Oba významy jsou často nesprávně zaměňovány.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Gateway>

GIF

Graphic Interchange Format. Formát souborů označující bitmapovou grafiku (např. schémata, ikony ap.). Velmi používaná v prostředí internetu. Výhodou narušitel od formátu JPEG je neztrátová komprese dat. Pracuje s 256 barvami, formát navíc umožňuje animace a transparentní části / pozadí.

GNOME

GNU Network Object Model Environment - uživatelské rozhraní pro operační systémy typu UNIX, s možností konfigurace vzhledu a ovládní aplikací.

GNU

GNU je projekt zaměřený na svobodný software, inspirovaný operačními systémy unixového typu. Původní cíl byl vyvinout operační systém se svobodnou licencí, který však neobsahuje žádný kód původního UNIXu. Jeho jméno je rekurzivní zkratka pro GNU's Not Unix (anglicky GNU Není Unix). <http://cs.wikipedia.org/wiki/GNU>

Gopher

Služba internetu která zpřístupňuje zdroje internetu v podobě menu a nabídek. Byla vytlačena službou www. Příklad adresy / URL stránky využívající protokolu gopher: <http://gopher.floodgap.com/gopher/> <http://gopher.well.com:70/>
<http://gopher.well.com:70/1/Community/communets>

GPS

Global Positioning System, zkráceně GPS, je vojenský navigační družicový systém provozovaný Ministerstvem obrany Spojených států amerických, který dokáže s několikametrovou přesností určit pozici kdekoliv na Zemi.

Harddisk

Viz heslo Pevný disk.

Heuristická analýza

Metoda detekce virů, která dokáže rozborem kódu programu odhalit i doposud neznámý virus.

Home page

Úvodní stránka internetové prezentace.

Hoax

(anglicky podvod, mystifikaci či žert) je nevyžádaná e-mailová zpráva, která uživatele varuje před nějakým virem, prosí o pomoc, informuje o nebezpečí apod. Hoax většinou obsahuje i výzvu žádající další rozeslání zprávy mezi přátele, příp. na co největší množství dalších adres, proto se někdy označuje také jako řetězový e-mail. Podobné zprávy nejen obtěžují (řadí se mezi spamy), ale i zbytečně zatěžují síť.

HTML

Hypertext Markup Language = hypertextový značkovací jazyk. HTML je základním stavebním kamenem webové stránky. Jedná se o kódovací jazyk, ve kterém je stránka napsána. Skládá se ze značek (tagů), které určují, kde začíná a končí nějaký prvek stránky (např. odstavec) a jaké má vlastnosti. Dále informují prohlížeč např. o tom, v jakém jazyce je stránka napsána, o kterou verzi HTML se jedná apod. Tagy mohou být párové - mají začátek a konec (např. odstavec, odkaz, tabulka) nebo nepárové (např. značka pro nový řádek, obrázek). Díky HTML mohou stránky obsahovat nejen text, ale i další prvky (např. obrázky). Vzhled jednotlivých prvků stránky se v současnosti často tvoří pomocí tzv. kaskádových stylů (CSS). Poslední verze HTML má číslo 5.

HTTP

Hypertext Transfer Protocol. Protokol služby WWW. Umožňuje komunikaci mezi prohlížečem a WWW serverem.

HTTPS

HTTP Secure. Protokol pro chráněný přístup ke chráněným web serverům. Umožňuje různé verze a stupně provozu a ochrany přenosu informací a autorizace přístupu k webu. Je využíván např. v online obchodech, internetovém bankovníctví.

hub

Rozbočovač – aktivní prvek počítačové sítě: propojuje počítače v síti s hvězdicovou topologií, řídí provoz dat mezi jednotlivými uzly.

Hyperlink

Link, (hypertextový) odkaz - část textu či obrázek, který odkazuje na jinou stránku, soubor v počítači či jiné místo v tomtéž dokumentu. Např. [toto je hyperlink na webový vyhledávač.](#)

hypertext

Hypertext znamená doslova "něco víc než text" a jde o odkaz. Odkazem je myšleno vše, co po kliknutí zavede uživatele na jinou stránku (místo v dokumentu, v adresáři počítače) nebo způsobí nějakou jinou akci (např. stažení souboru). Odkaz má většinou textovou formu, proto název hypertext. Jiné časté formy odkazů jsou např. náhledy obrázků, reklamní bannery apod. Odkazy dělají z internetu to, čím je - dobře propojenou síť počítačů..

ICQ

I Seek You. Služba internetu, která umožňuje chat, zasílání zpráv, souborů, URL adres, hraní her, apod. Více informací na <http://www.icq.com>

IIS

Internet Information Services. Server vyvinutý firmou Microsoft pro jejich operační systém Windows NT Server. Obsahuje FTP a WWW server.

IMAP

Internet Message Access Protocol. Protokol umožňující programu na lokálním počítači přistupovat a manipulovat s elektronickou poštou na poštovním serveru a také archivovat ji do složek, sdílet poštovní schránky, sdílet více poštovních serverů. Na rozdíl od protokolu POP3 je optimalizován pro práci v dlouhodobě připojeném režimu, kdy zprávy zůstávají uloženy na serveru průběžně se stahují, když jsou potřeba. Rozdíly zahrnují podporu pro práci více připojených klientů zároveň, uchovávání stavů zpráv na serveru, podporu více složek a prohledávání zpráv na straně serveru.

IMAP server

Program nebo počítač - poštovní server - který podporuje pro správu pošty IMAP protokol.

indexace

Zjištění, zpracování a evidence klíčových slov vyskytujících se na internetové stránce. Evidence je prováděna v databázi a slouží při vyhledávání.

InterNIC

Internet Network Information Center. Organizace, která zajišťuje přidělování a správu doménových jmen. Bližší informace na www.internic.net <http://www.nic.cz/cz/>

Internet

Celosvětová počítačová „supersít“, která spojuje jednotlivé menší sítě, pomocí sady protokolů IP. Název pochází z anglického slova network (sít'), podle něhož tradičně názvy amerických počítačových sítí končily „-net“, a mezinárodní (původně latinské) předpony inter- (mezi), vyjadřující, že Internet propojil a vstřebal různé starší, dílčí, specializované, proprietární nebo lokální sítě. Internet slouží k přenášení informací a poskytování mnoha služeb, jako jsou elektronická pošta, chat, www stránky, sdílení souborů, on-line hraní her, vyhledávání, katalogy a další.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Internet>

Intranet

Soukromá (privátní, uzavřená, vnitřní) síť v organizaci. Využívá obvykle technologie WWW - data je možné prohlížet pomocí internetového prohlížeče (browseru).

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Intranet>

IP

IP protokol (IP, anglicky Internet Protocol) je datový protokol používaný pro přenos dat přes paketové sítě. Tvoří základní protokol dnešního Internetu. Součást TCP/IP.

http://cs.wikipedia.org/wiki/Internet_Protocol

IP adresa

Internet Protocol number. Každé zařízení připojené do internetu, protokolem TCP/IP, je označeno jedinečným řetězcem čtyř čísel ve formátu xxx.xxx.xxx.xxx, kde xxx je číslo z intervalu 0-255.

ISA

Industry Standard Architecture - 16 bitová sběrnice pro rozšíření základní desky počítače o různé přídatné karty. V současné době se nové základní desky obsahující ISA sloty nevyrábějí a operační systém Windows Vista jí už standardně nepodporuje.

ISDN

Zkratka z anglického termínu Integrated Services Digital Network, český název pro tuto síť je Digitální síť integrovaných služeb. Dnešní telefonní sítě jsou založeny na digitálních telefonních ústřednách a přenosové cesty mezi ústřednami jsou také plně digitalizovány. Poslední analogová část sítě tak zůstává účastnická přípojka. Tedy poslední část od ústředny k telefonnímu přístroji (modemu, faxu atd.) účastníka. ISDN nabízí plně digitální přenos až k účastníkovi (A/D a D/A převod signálu se odehrává přímo v koncovém přístroji). ISDN dále nabízí možnost komunikovat pomocí jedné digitální účastnické přípojky pomocí hlasu, textu a obrazu. ISDN přípojku lze pomocí takzvaného terminálového adaptoru (TA) nesprávně „ISDN modem“ samozřejmě použít také pro připojení do sítě Internet. V Evropě bylo po prvních počátečních problémech v kompatibilitě zavedeno tzv. EURO-ISDN které zaručuje shodnou implementaci ISDN v celé Evropě. V Evropě se tedy pod pojmem ISDN myslí vždy EURO-ISDN. <http://cs.wikipedia.org/wiki/ISDN>

ISP

Internet service provider (ISP), tj. česky poskytovatel internetového připojení: firma nebo organizace prodávající nebo poskytující přístup do Internetu a příbuzné služby. Někdy se používá termínu Internet access provider (IAP). Navíc kromě přístupu k Internetu přes technologie jako dial-up připojení, ADSL nebo Wi-Fi mohou poskytovat kombinaci služeb včetně Internet transitu, registraci doménového jména a hosting nebo webhosting.

Java

Objektově orientovaný, velmi rozšířený programovací jazyk vyvinutý firmou Sun Microsystems. Jeho výhodou je nezávislost na platformě. Java programy mohou běžet na jakémkoli stroji, čod superpočítačů, přes síťové servery až po osobní počítače.

Java applet

Program napsaný v jazyce Java, který může být součástí HTML stránky (podobně jako obrázek). Je jednou z technologií pro generování dynamických HTML stránek na straně klienta.

Java script

Skriptovací jazyk vyvinutý firmou Netscape, pro generování dynamických HTML stránek. S jazykem Java moc společného nemá, jmenuje se tak jen z čistě komerčních důvodů.

JPEG/JPG

Joint Photographic Experts Group. JPEG (vyslovováno originálně džeipeg, ale užívá se též počeštěné výslovnosti jépeg nebo jpeg) je standardní metoda ztrátové komprese používané pro ukládání počítačových obrázků ve fotorealistické kvalitě. Formát souboru, který tuto kompresi používá, se také běžně nazývá JPEG. Nejrozšířenější příponou tohoto formátu je .jpg, .jpeg, .jif, .jpe, nebo tato jména psána velkými písmeny. Velmi používaný formát v prostředí internetu.

Kapacita

Maximální objem informací. Kapacita disku = množství informací, které je možné uložit, kapacita linky = maximální rychlost.

Koaxiální kabel

Druh kabelu, který se skládá z několika soustředných vrstev. První vodivou vrstvu tvoří drát uprostřed kabelu a další vodičí vrstvy jsou pak v podobě soustředných válců, oddělených válci z izolantu.

Komutovaná linka

viz dial-up

Koprocesor

Specializovaný mikroprocesor určený na doplnění funkcí primárního procesoru (CPU). Koprocesory se nejčastěji využívají pro aritmetické operace s čísly s pohyblivou desetinnou čárkou, grafické operace a při šifrování resp. dešifrování. Ulehčením hlavnímu procesoru od těchto náročných úloh se může výrazně zvýšit výkon systému. Typickým příkladem koprocesorů používaných v osobních počítačích byly matematické koprocesory, které se používaly na zvýšení výkonu systému při operacích s čísly s plovoucí desetinnou čárkou u procesorů Intel 8088 až Intel 80486SX. Procesory Intel 80486DX a vyšší mají matematický koprocesor integrovaný přímo na čipu CPU, proto už není dodatečný externí integrovaný obvod potřeba.

Kroucená dvojlinka

Speciální kabel vytvořený dvojicí izolovaných vodičů, z nichž jeden je uzemněný a druhý je určený pro přenos signálu. V současné době se používají kabely se čtyřmi dvojicemi vodičů, max. přenosová kapacita je 100 Mb/s.

LAN

Local Area Network = místní síť. Počítačová síť spojující několik pracovních stanic dohromady, za účelem sdílení pracovních prostředků - data, programy, informace, externí paměti, tiskárny.

LCD

Displej z tekutých krystalů (anglicky Liquid crystal display, zkratkou LCD) je tenké a ploché zobrazovací zařízení skládající se z neomezeného počtu barevných nebo monochromatických pixelů seřazených před zdrojem světla nebo reflektorem. Vyžaduje poměrně malé množství elektrické energie; je proto vhodné pro použití v přístrojích běžících na baterie .

Linux

32-bitový (případně 64-bitový) víceúlohový víceuživatelský operační systém typu Unix. Linux je jádrem několika počítačových operačních systémů. Je známým příkladem svobodného softwaru a vývoje open source softwaru – narozdíl od proprietárních operačních systémů jako Windows či Mac OS je celý jeho zdrojový kód volně k dispozici pro veřejnost a kdokoli jej může svobodně používat, upravovat a dále distribuovat.

Lynx

Textově orientovaný web prohlížeč používaný zejména v prostředí UNIXu. Přestože je podpora grafiky ve světě www stále větší, obliba Lynxu neklesá, hlavně pro svou malou náročnost na provoz. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Lynx>

MAN

Metropolitan Area Network. Počítačová síť, která je soustředěna v určité zeměpisné lokalitě. Rozsahem je větší než LAN (často spojuje několik LAN dohromady) a menší než WAN.

Mailbox

Poštovní schránka - databáze došlých zpráv v rámci komunikačního systému.

Malware

Výraz malware vznikl složením anglických slov „malicious“ (zákeřný) a „software“ a popisuje záměr autora takového programu spíše než jeho specifické vlastnosti. Pod souhrnné označení malware se zahrnují počítačové **viry**, **trojské koně**, **spyware** a **adware**. Další kategorií malwaru psaného výhradně za účelem zisku je spyware, tedy programy, které monitorují uživatelem navštívené webové stránky, zobrazují nevyžádané reklamy a přinášejí tak autorovi spywaru podíl na zisku. Spyware se nešíří způsobem obdobným počítačovým virům, obvykle se instalují zneužitím bezpečnostních chyb prohlížeče nebo jako trojské koně při instalaci jiného softwaru. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Malware>

Mainboard

Základní deska - viz Motherboard.

Metasearch

Vyhledávací centrála, která zadaný dotaz předá dalším centrálám a výsledek jejich hledání zobrazí seřazené a označené centrálou, na který byl výsledek nalezen.

MIME

Multipurpose Internet Mail Extensions - standard pro přenos souborů (posílání elektronických zpráv), které obsahují i jiné znaky než ASCII pomocí elektronické pošty. MIME umožňuje přenos např. češtiny, formátovaných dokumentů (RTF), grafiky, zvukových souborů atd.

Motherboard

Základní deska (jinými slovy Mainboard či Motherboard) je základním hardware počítače. Hlavním účelem základní desky je propojit jednotlivé součástky počítače do fungujícího celku a poskytnout jim elektrické napájení. Postupem času se funkce

základní desky rozšiřovala v tom, že sama začínala obsahovat některé součástky počítače, které se dříve musely do ní zapojovat zvlášť. Typická základní deska umožňuje zapojení procesoru, operační paměti. Další komponenty (např. grafické karty, zvukové karty, pevné disky, mechaniky) se připojují pomocí rozšiřujících slotů nebo kabelů, které se zastrkávají do příslušných konektorů. Na základní desce je dále umístěna energeticky nezávislá paměť ROM, ve které je uložen systém BIOS, který slouží k oživení počítače hned po spuštění. Nejdůležitější integrované obvody jsou zabudovány v čipu, který se označuje jako čipset. Ten je určující pro to, jaký procesor a [operační paměť] je možné k základní desce připojit.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Motherboard>

Mozilla

Internetový prohlížeč, základ Netscape Navigatoru ale i dalších prohlížečů.

V současnosti velmi rozšířen jako alternativa k IE.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Mozilla> Stránky prohlížeče Mozilla Firefox ke stažení (v češtině): <http://www.czilla.cz/>

MP3

MP3 (MPEG-1 Layer 3) je formát ztrátové komprese zvukových souborů, založený na kompresním algoritmu MPEG (Motion Picture Experts Group). Při zachování vysoké kvality umožňuje zmenšit velikost hudebních souborů v CD kvalitě přibližně na desetinu, u mluveného slova však dává výrazně horší výsledky. Formát MP3 se stal oblíbeným při uchovávání a přehrávání hudby na počítačích, vyrábí se stolní a přenosné přehrávače tohoto formátu.

MPEG/MPG

Motion Picture Experts Group. Kompresní formát pro videosekvence (včetně zvuku). Výhodou je malý objem dat, nevýhodou je ztrátová komprese. Vychází z předpokladu, že na dvou sousedních snímcích se mění pouze část informace. Zaznamenávají se tedy pouze tyto změny.

MS DOS

První operační systém firmy Microsoft, jenž se v 90. letech stal součástí OS Windows (Windows 95 – Windows NT).

MSIE

Microsoft Internet Explorer - internetový prohlížeč.

multiprocessing

Souběžné zpracování více úloh - systém má k dispozici více procesorů.

multitasking

Současný běh více aplikací. Vzniká dojem současného zpracovávání více úloh, ve skutečnosti procesor mezi jednotlivými úlohami přepíná.

Netscape Communications

Softwarová firma známá svými internetovými prohlížeči Netscape Navigator a Netscape Communicator.

Network

Sít' - propojení více počítačů za účelem komunikace, sdílení dat a sdílení prostředků.

News server

Usenet server na internetu pro provoz diskusních skupin.

NIC

1. Network Information Center. V naprosté většině případu správce TLD jednotlivých států. Pro Českou republiku je jím CZ-NIC, pro domény .com, .net, .org apod. Internic.
2. Network Interface Card. Sítová karta.

2.

NNTP

Network News Transfer Protocol. Protokol pro komunikaci news serveru a klienta na internetu. <http://cs.wikipedia.org/wiki/NNTP>

OCR

OCR neboli optické rozpoznávání znaků (z anglického Optical Character Recognition) je metoda, která pomocí scanneru umožňuje digitalizaci tištěných textů, s nimiž pak lze pracovat jako s normálním počítačovým textem. Počítačový program převádí obraz buď automaticky nebo se musí naučit rozpoznávat znaky. Převedený text je téměř vždy v závislosti na kvalitě předlohy třeba podrobit důkladné korektuře, protože OCR program nerozezná všechna písmena správně. OCR - zpracování textu z tištěné do elektronické podoby je použitelné pro všechny tištěné výstupy z laserových, inkoustových ad. tiskáren a samozřejmě pro předlohy vytištěné knihtiskem.

ODBC

Open DataBase Conectivity : Standart pro propojení na databáze ve Windows.

Operační systém

Operační systém (OS) je sada programů (software) umožňujících co nejefektivnější využití hardware počítače. Operační systém patří mezi tzv. systémový software a hlavním úkolem operačního systému je zabezpečit běh a programovou podporu aplikačních programů. Příklady OS: MS DOS, Windows, Unix, Linux, Solaris.

OS

Operační Systém.

OSI

Open Systems Interconnection – propojení otevřených systémů. Standard (ISO) popisuje způsob přenosu mezi dvěma body v komunikační síti.

Page

Strana, stránka. V internetových prezentacích je stránkou označován HTML soubor. Tento soubor obsahuje text, obrázky a k jeho získání je nutno znát jeho URL adresu.

Paket

Packet. Základní jednotka informačního přenosu ve všech moderních počítačových sítích – tedy jednotka přenosu dat, která je směrována technickým a programovým vybavením sítě ze zdroje do cíle určení. Na internetu je přenos paketů zajišťováno protokolem TCP/IP. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Package>

PAP

Password Authentication Procedure. Ověřovací procedura PPP spojení mezi serverem a klientem.

Password

Heslo. Skupina, posloupnost, znaků, který umožňují uživateli přístup do zabezpečené stránky. Hesla jsou většinou spojena s určitým uživatelem a s jeho právy pro přístup k poskytovaným službám.

Patch

Záplata, fix. Program nebo návod k řešení problémů nebo k odstranění chyb, který se vyskytují v programech. Záplaty jsou většinou volně šířitelné - výrobci programů je ovšem mohou omezit jen pro použití s legálně získanými programy.

PCI

Z anglického Peripheral Component Interconnect: PCI nebo PCI Standard (v praxi se však téměř vždy zkracuje na PCI) je počítačová sběrnice pro připojení periférií k základní desce, která není omezená na platformu osobních počítačů PC. Používá paralelní přenos dat (šířka 32 nebo 64 bitů) a je orientovaná na přenos zpráv místo přímé komunikace (anglicky message passing). Od zbytku systému je oddělena pomocí PCI mostů, které zprostředkovávají komunikaci s připojenými kartami. V jednom počítači je jedna nebo i více nezávislých PCI sběrnic.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/PCI>

PCMCIA

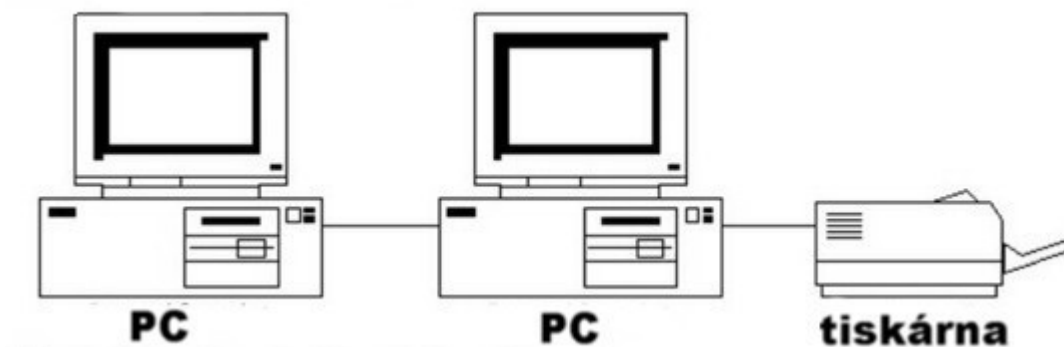
Personal Memory Computer Card International Association. Standard pro výrobu a použití malých přídatných karet pro osobní počítače (notebook, laptop) obsahující přídatné paměti (RAM, harddisky) a I/O zařízení (tiskárny, síťové karty, modemy).

PDF

PDF (zkratka anglického názvu Portable Document Format – Formát pro přenositelné dokumenty) je souborový formát vyvinutý firmou Adobe pro ukládání dokumentů nezávisle na softwaru i hardwaru, na kterém byly pořízeny. Soubor typu PDF může obsahovat text i obrázky, přičemž tento formát zajišťuje, že se libovolný dokument na všech zařízeních zobrazí stejně. Pro tento formát existují volně dostupné prohlížeče pro mnoho platform, nejznámějším je oficiální prohlížeč mateřské firmy Adobe – Adobe Reader. Příklad dokumentu ve formátu PDF: tento dokument je v PDF :-).

Peer-to-peer

Peer-to-peer (doslova rovný s rovným) neboli P2P je označení architektury počítačových sítí, ve které spolu komunikují přímo jednotliví klienti (uživatelé). Opakem je architektura client-server, ve které jednotliví klienti komunikují vždy s centrálním serverem či servery, prostřednictvím kterého i komunikují s jinými klienty, pokud je to potřeba. Čistá P2P architektura vůbec pojem server nezná, všechny uzly sítě jsou si rovnocenné (a působí současně jako klienti i servery pro jiné klienty). V praxi se však často pro zjednodušení návrhu v protokolu objevují specializované servery, které ovšem slouží pouze pro počáteční navázání komunikace, „seznámení“ klientů navzájem, popř. jako proxy server v případě, že spolu z nějakého důvodu nemohou koncové uzly komunikovat přímo. Dnes se označení P2P vztahuje hlavně na výměnné sítě, prostřednictvím kterých si mnoho uživatelů může vyměňovat data. Příkladem takových sítí jsou např. Gnutella či původní verze Napsteru. peering
Propojení sítí individuálních internetových poskytovatelů. Příklad architektury peer-to-peer:

Perl

Practical Extraction Report Language. Interpretovaný programovací jazyk, vznikající v roce 1987 jako nástroj pro systémové administrátory pro manipulaci s texty, se stal oblíbený prostředek psaní CGI skriptů na webu. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Perl>

Pevný disk

Zařízení, které se používá v počítači k trvalému uchování většího množství dat. Hlavním důvodem velkého rozšíření pevných disků je velmi výhodný poměr kapacity a ceny disku, doprovázený relativně vysokou rychlostí blokového čtení. Data se při odpojení disku od napájení neztrácí a počet přepsání uložených dat jinými je prakticky neomezena. Dnes se pevné disky kromě počítačů běžně používají i ve spotřební elektronice – MP3 přehrávače, videorekordéry apod. Pro účely archivace většího množství dat (případně vytvoření zrcadlové kopie pevného disku počítače) lze pořídit i externí pevný disk. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Harddisk>

PGP

Pretty Good Privacy. Populární kryptovací program používaný zejména pro posílání elektronické pošty. <http://cs.wikipedia.org/wiki/PGP>

PHP

PHP (rekurzivní zkratka PHP: Hypertext Preprocessor, „PHP: Hypertextový preprocessor“, původně Personal Home Page) je skriptovací programovací jazyk, určený především pro programování dynamických internetových stránek. Nejčastěji se začleňuje přímo do struktury jazyka HTML, XHTML či WML, což je velmi výhodné pro tvorbu webových aplikací. PHP lze ovšem také použít i k tvorbě konzolových a desktopových aplikací. <http://cs.wikipedia.org/wiki/PHP>

Pixel

Pixel (zkrácení anglických slov picture element, obrazový prvek; někdy též pel, dále zkracováno na px) je nejmenší jednotka digitální rastrové (bitmapové) grafiky. Představuje jeden svítící bod na monitoru, resp. jeden bod obrázku zadaný svou barvou, např. ve formátu RGB či CMYK. Body na obrazovce tvoří čtvercovou síť a každý pixel je možné jednoznačně identifikovat podle jeho souřadnic. Vzhledem k omezenému množství pixelů a omezené frekvenci vykreslování obrazu dochází při zobrazování na monitoru k celé řadě problémů. Dochází k mnoha nežádoucím efektům. Mezi ně patří např. aliasing, moaré, neostrosti, mozaikové zkreslení, ztráta informací při zmenšování, zvětšování nebo otáčení obrazu apod. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Pixel>

Plug-in

Zásuvný modul neboli plugin, také plug-in (neologismus vytvořený z anglického slovesa to plug in – zasunout) je software, který nepracuje samostatně, ale jako doplňkový modul jiné aplikace a rozšiřuje tak její funkčnost. Plugin obvykle využívá připraveného rozhraní aplikace zvaného API. Mnoho programů nabízí programátorům možnost použít jejich API (aplikační rozhraní), s možností rozšířit funkčnost nabízeného programu. moduly, který mohou být snadno doinstalovány jako součást běžného web prohlížeče.

PNG

Portable Network Graphics – anglicky přenosná síťová grafika; oficiální výslovnost zkratky je „ping“, je grafický formát určený pro bezztrátovou kompresi rastrové grafiky. Byl vyvinut jako zdokonalení a náhrada formátu GIF. PNG nabízí podporu 24 bitové barevné hloubky, nemá tedy jako GIF omezení na maximální počet 256 barev současně. PNG tedy do jisté míry nahrazuje GIF, nabízí více barev a lepší kompresi. Navíc obsahuje osmibitovou průhlednost, to znamená, že obrázek může být v různých částech různě průhledný. Nevýhodou PNG oproti GIF je praktická nedostupnost jednoduché animace. PNG se stejně jako formáty GIF a JPEG používá na Internetu.

PnP

Plug and Play. Standard pro automatické rozpoznání zařízení připojených k počítači. PnP umožňuje uživateli připojit nové zařízení a ponechat na operačním systému jeho automatické zavedení do systému.

Počítačový červ

Zvláštní typ počítačového viru. Šíří se v podobě infikovaných souborů nebo paketů počítačové sítě. Úspěšně infikovaný systém červ využije k odeslání své kopie na další systémy v síti Internet a velmi rychle se tak rozšiřuje. Dominový efekt může mít za následek až zahlcení počítačové sítě. Podstata šíření červů – stejně jako klasických virů – je zneužívání konkrétních bezpečnostních děr operačního systému či softwaru. Úspěšnost je závislá na rozšíření konkrétního programového vybavení. Nejčastější jsou e-mailové červy. Šíří se jako soubory v přílohách elektronické pošty a napadají adresy, které naleznou v adresáři napadeného počítače. Červy používají chyby programů pro čtení pošty ke spuštění infikovaného programu, který je v příloze e-mailu. Ostatní červy využívají chyby v serverových programech a šíří se zcela automaticky.

POP3

Post Office Protocol version 3) je internetový protokol, který se používá pro stahování emailových zpráv ze vzdáleného serveru na klienta. Jedná se o aplikační protokol pracující přes TCP/IP připojení. POP3 protokol byl standardizován v roce 1996 (předchůdci: POP1 a POP2).

POP3 server

Program nebo počítač - poštovní server - který podporuje pro správu pošty POP3 protokol.

Port

1. Rozhraní, konektor, do kterého se připojují periferní zařízení. Rozlišují se dva základní typy portů: sériové a paralelní.
2. Dále existují softwarové porty: tzv síťový port je speciální číslo (0 až 65535), které slouží v počítačových sítích při komunikaci pomocí protokolů TCP a UDP k rozlišení aplikace v rámci počítače. Příklad: Server, který je používán k odesílání a přijímání elektronické pošty bude pravděpodobně poskytovat služby SMTP a POP3. Ty jsou na serveru obsluhovány rozdílnými procesy a čísla portů se použijí k rozlišení, která data patří jakému procesu. Obvykle je tomu tak, že SMTP server naslouchá na portu 25 zatímco POP3 na portu 110, avšak je možné nastavit úplně jiná čísla portů. íslo portu můžeme zhlédnout i v URL adrese internetové stránky. HTTP protokol používá implicitně port 80 a HTTPS port 443, avšak pokud použijeme tento URL zápis:
<http://www.priklad.com:8000/pokusnastranka> náš internetový prohlížeč se pokusí kontaktovat HTTP server priklad.com na portu 8000.

3.

Portál

Internetový portál je webový server, který slouží jako svého druhu brána do světa internetu. V 90. letech 20. století, kdy vyhledavače ještě neposkytovaly dostatečně relevantní výsledky, byly první portály bezkonkurenčně nejnavštěvovanějšími webovými servery, což platí v některých případech dodnes. Typicky obsahovaly katalog odkazů, díky kterému plnily funkci jakýchsi internetových rozcestníků. Postupem času portály rostly a začaly nabízet i další služby, jako např. bezplatný email, zpravodajství aj. V současné době tak portály stále představují velmi důležitou součást internetu, řada uživatelů je používá pro vyhledávání, jako domovskou stránku prohlížeče apod.

PPP

Point to Point Protocol. Protokol sloužící pro připojení počítače k internetu prostřednictvím modemu a telefonní linky. Umožňuje přenášet seriově TCP/IP protokoly pomocí sériové (synchronní i asynchronní) linky.

Print server

Tiskový server - počítač zapojený v počítačové síti s připojenou tiskárnou, který přebírá a zpracovává veškeré tiskové práce.

Processor

Processor (CPU – central processing unit) je ústřední výkonnou jednotkou počítače, která čte z paměti instrukce a na jejich základě vykonává program. Pokud bychom přirovnali počítač např. k automobilu, postavení procesoru by odpovídalo motoru. Protože procesor, který by vykonával program zapsaný v nějakém vyšším programovacím jazyku by byl příliš složitý, má každý procesor svůj vlastní jazyk - tzv. strojový kód, který se podle typu procesoru skládá z jednodušších nebo složitějších instrukcí. Pod pojmem procesor se dnes téměř vždy skrývá elektronický integrovaný obvod, i když na samých počátcích počítačové éry byly realizovány procesory i elektromechanicky.

Prohlížeč

Webový prohlížeč (též browser) je počítačový program, který slouží k prohlížení World Wide Webu. Program umožňuje komunikaci s HTTP serverem a zpracování přijatého kódu (HTML, XHTML, XML apod.), který podle daných standardů zformátuje a zobrazí webovou stránku. Textové prohlížeče zobrazují stránky jako text, obvykle velmi jednoduše formátovaný. Grafické prohlížeče umožňují složitější formátování stránky včetně zobrazení obrázků. Pro zobrazení některých zvláštních součástí stránky, jako jsou Flashové animace nebo Javové applety, je třeba prohlížeč doplnit o specializované zásuvné moduly. Mezi nejznámější webové prohlížeče patří grafické Internet Explorer, Mozilla Firefox, SeaMonkey, Opera, Netscape Navigator a textové Links a Lynx.

Proxy cache

Jako součást proxy serverů zajišťuje vyrovnávací paměť při přístupu k web stránkám. Pokud je stránka k dispozici ve vyrovnávací paměti, jsou požadavky uživatelů na tuto stránku přednostně vyřízen z této paměti.

Proxy server

Proxy server je server počítačové sítě, který umožňuje klientům nepřímé připojení k jinému serveru. Proxy server funguje jako prostředník mezi klientem a cílovým serverem, překládá klientské požadavky a vůči cílovému serveru vystupuje jako klient. Přijatou odpověď následně odesílá zpět na klienta. Může se jednat jak o specializovaný hardware, tak o software. **Aplikační proxy server** je server speciálně

určený pro určitý protokol resp. aplikaci. Za pomoci něj lze analyzovat obsah komunikace, případně ji pozměňovat (např. odstraňování reklam z http požadavků, blokování webových stránek podle obsahu,...) nebo ukládat požadavky do vyrovnávací paměti (cache), a tak zefektivnit komunikaci.

http://cs.wikipedia.org/wiki/Proxy_server

Public domain

Zvláště v oblasti software se některá díla označují anglickým termínem public domain. Tento pojem znamená, že autor díla se rozhodl, že dovolí svoje dílo volně užívat, bez nároku na další ochranu díla. V českém právním systému se nikdo nemůže vzdát svých (autorských) práv, je pouze možné nabídnout veřejnosti bezúplatnou licenci na libovolné užití díla, ale lze každopádně předpokládat, že autor, který svoje dílo takto označil, se svých práv nebude domáhat.

Python

Interpretovaný objektově orientovaný programovací jazyk navržený v roce 1990. Python je vyvíjen jako open source projekt, který zdarma nabízí instalační balíky pro většinu běžných platform (Unix, Windows, Mac OS); ve většině distribucí systému Linux je Python součástí základní instalace. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Python>

Quicktime

Multimediální prostředí vyvinuté společností Apple Inc. schopné práce s mnoha formáty digitálního obrazu, klipů, zvuku, textu, animace, hudby a několika typy interaktivních panoramatických obrazů. Nejnovější verze je 7.1.3 a je k dispozici pro Mac OS X a Microsoft Windows..

RAM

Random access memory (paměť s náhodným přístupem). Jedná se o základní paměť s libovolným (náhodným) přístupem, používaná v počítačích a dalších elektronických přístrojích. Může být typu RWM (Read Write Memory), to znamená s možností opakovaného zápisu a čtení informace, nebo typu ROM (Read Only Memory) jen pro čtení. Označení „paměť RAM“ se používá nepřesně ve smyslu RWM-RAM, ale paměti typu RAM jsou také diskové paměti, flash paměti, diskety a další typy s libovolným přístupem.

RAMDAC

Random Access Memory Digital-to-Analog Converter - převodník v grafických kartách pro přenos obsahu paměti na monitor.

Robot

(Web robot, web crawler, web spider, bot) Speciální program, který automaticky prochází internetové stránky a provádí jejich evidenci a indexaci (např. „Googlebot“ firmy / vyhledávače Google).

ROM

Read-only memory (paměť přístupná pouze pro čtení). Typ paměti, jejíž obsah nelze přepsat běžným způsobem. Používá se především v počítačích a pro uložení firmware v elektronických přístrojích. Polovodičové paměti ROM jsou stejně rychlé jako paměti RWM (RAM), na rozdíl od nich je jejich obsah nezávislý na napájecím napětí. Informační obsah ROM je do paměti uložen při výrobním procesu. Zvláštní skupinou je přepisovatelná (programovatelná) ROM paměť, označovaná jako EPROM nebo PROM. Umožňuje buď jednorázový nebo i opakovaný přepis informace, ale ve zvláštním režimu (např. zvýšené napětí, zvláštní přístroj - programátor). Modernější elektricky programovatelné paměti typu Flash umožňují přepis bez větších nároků na programovací režim a jsou často používány u zařízení, kde je zapotřebí snadno přepsat jejich obsah novější verzí bez nutnosti vložit paměť do programátoru.

Router

Směrovač. Síťové zařízení (případně program), který realizuje propojení mezi nejméně dvěma sítěmi, zajišťuje správné směrování paketů mezi těmito sítěmi.
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Router>

Scanner

Nesprávně „skener“ / snímač je hardwarové vstupní zařízení umožňující převedení fyzické 2D nebo 3D předlohy do digitální podoby pro další využití, většinou pomocí počítače. 2. Program určený pro vyhledávání virů.

SCSI

(Small Computer System Interface) je standardní rozhraní a sada příkazů pro výměnu dat mezi externími nebo interními počítačovými zařízeními a počítačovou sběrnici. SCSI se vyslovuje „skazi“. Pomocí SCSI lze připojit i jiná zařízení např. skenery, jednotky CD-ROM nebo DVD. SCSI se nyní nejčastěji používá u výkonných pracovních stanic nebo serverů. Servery využívající RAID mají téměř vždy disky připojené pomocí SCSI. Osobní počítače nebo notebooky používají SCSI pouze výjimečně. V poslední době se externí zařízení připojují nejčastěji pomocí rozhraní USB nebo FireWire. <http://cs.wikipedia.org/wiki/SCSI>

Server

Server je v informatice obecné označení pro počítač (tedy hardware) nebo proces, který poskytuje nějakou službu. Ve světě Unixu takový spuštěný program označujeme jako démon (daemon), v MS Windows pak jako službu (service). Služba může být nabízena v rámci počítače (obsluha připojené tiskárny, správa automatických aktualizací, ...) nebo počítačové sítě (sdílené disky, síťová tiskárna, WWW server, autentizační server, ...). Poskytování služby je pak realizováno pomocí aplikačního síťového protokolu – HTTP (web server), LPD (tiskový server), SMB (sdílení disků a tiskáren v MS Windows), atd. Počítač nebo proces, který službu využívá, se nazývá klient, architektura, která používá tento princip, se nazývá klient-server.
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Server>

Shareware

Software, který je možné volně distribuovat. Každý má možnost ho zdarma po nějakou dobu vyzkoušet. Pokud ho ale nadále používá, je povinen se řídit podle autorovy licence a zpravidla zaplatit cenu programu nebo se jen registrovat. Někdy hovoříme o typu softwarové licence. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Shareware>

SHTTP

Secure HTTP. Protokol, který umožňuje chráněnou komunikaci na webu.

SIMM

Starší paměťové moduly.

Slot

Konektor připojený k základní desce počítače, slouží k připojení dalších rozšiřujících zařízení.

SMTP

Simple Mail Transfer Protocol zkráceně SMTP je internetový protokol určený pro přenos zpráv elektronické pošty (e-mailů) mezi stanicemi. Protokol zajišťuje doručení pošty pomocí přímého spojení mezi odesílatelem a adresátem; zpráva je doručena do tzv. poštovní schránky adresáta, ke které potom může uživatel kdykoli (off-line) přistupovat (vybírat zprávy) pomocí protokolů POP3 nebo IMAP.
<http://cs.wikipedia.org/wiki/SMTP>

Solaris

Operační systém, komerční implementace Unixu vyvinutá firmou Sun Microsystems.

Spam

Junk e-mail, nevyžádaný e-mail. Tento pojem se také používá pro veškerou činnost, která zneužívá internetová média k hromadné propagaci vlastní firmy či osoby („spamovat“, spammer).

Spyware

Spyware je program, který využívá internetu k odesílání dat z počítače bez vědomí jeho uživatele. Někteří autoři spyware se hájí, že jejich program odesílá pouze data typu přehled navštívených stránek či nainstalovaných programů za účelem zjištění potřeb nebo zájmů uživatele a tyto informace využít pro cílenou reklamu. Existují ale i spyware odesílající hesla a čísla kreditních karet nebo spyware fungující jako zadní vrátka. Protože lze jen těžko poznat, do které skupiny program patří, a vzhledem k postoji k reklamě řada uživatelů nesouhlasí s existencí a legálností jakéhokoliv spyware. Spyware se často šíří jako součást shareware, a to jako adware nebo bez vědomí uživatelů (ale s vědomím autorů programu). Jakmile si takový program nainstalujete a spustíte, nainstaluje se do systému také spyware. Často se to týká například klientských programů pro peer to peer síť umožňující stahování hudby a videa od ostatních uživatelů. Spyware patří mezi malware, tedy programy, které na počítači běží bez vědomí uživatele a nějakým způsobem jej poškozují, nebo zhoršují jeho funkci. Spyware představuje z hlediska bezpečnosti dat velkou hrozbu, protože odesílá různé informace (historii navštívených stránek, hesla) z vašeho počítače určenému uživateli, který tyto informace dále zpracovává.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Spyware>

SQL

Structured Query Language. Standardizovaný dotazovací jazyk používaný pro práci s daty v relačních databázích.

SQL server

Program nebo počítač, který podporuje pro správu databází a databázových souborů jazyk SQL.

SRAM

Statická paměť RAM. Druh paměti, který je založen na stavech klopných obvodů. Vyžaduje velmi málo elektrického proudu ve srovnání s DRAM, je rychlejší ale dražší. Používá se pro cache.

SSH

Secure Shell je klient/server protokol v síti TCP/IP, který umožňuje bezpečnou komunikaci mezi dvěma počítači pomocí transparentního šifrování přenášených dat. Pokrývá tři základní oblasti bezpečné komunikace: autentizaci obou účastníků komunikace, šifrování přenášených dat a integritu dat.

SSL

Secure Sockets Layer, (vrstva bezpečných „socketů“) je protokol, resp. vrstva vložená mezi vrstvu transportní (např. TCP/IP) a aplikační (např. HTTP), která poskytuje zabezpečení komunikace šifrováním a autentizací komunikujících stran. Protokol SSL se nejčastěji využívá pro bezpečnou komunikaci s internetovými servery pomocí HTTPS, což je zabezpečená verze protokolu HTTP. Po vytvoření SSL spojení (session) je komunikace mezi serverem a klientem šifrovaná a tedy zabezpečená. Využití: např. internetové bankovníctví, online platby v internetových obchodech..

SVGA

SVGA je zkrácený název pro Super VGA (Super Video Graphics Array /Adaptor). Soubor grafických standardů, určených k vyššímu rozlišení, než má grafická karta VGA. SVGA má rozlišení 800x600 pixelů (celkem 480 000 pixelů) proti VGA 640x480. Standard SVGA podporuje paletu 16 milionů barev - zobrazovací standard.

Swap

Přesun momentálně nepoužívaných dat z paměti na disk a v případě potřeby zpět. Šetří místo v operační paměti, zpomaluje práci. Na disku vzniká speciální soubor - swap file, virtuální paměť.

Switch

Přepínač. 1. Aktivní prvek sítě, který rozděluje a filtruje komunikaci mezi jednotlivými segmenty. 2. Hardwarová součástka, která se může nacházet jen v jednom ze dvou stavů, obvykle definovaných jako zapnuto/vypnuto.

Taktovací frekvence

Počet pracovních kroků, které je procesor schopen vykonat za sekundu. Udává se v megahertzích (MHz). 1 MHz = milion kroků za sekundu.

TCP

Transmission Control Protocol. Síťový protokol v němž probíhá většina komunikace na internetu. Stojí mezi protokoly jednotlivých služeb internetu (SMTP, HTTP, FTP) a protokolem IP.

TCP/IP

Souhrnné označení zahrnující celou třídu protokolů (IP, TCP, SMTP, HTTP, FTP, POP, IMAP), na kterých je založena komunikace v počítačových sítích internetu.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/TCP/IP>

Telnet

Telecommunications Network je klient/server protokol. Tento protokol dovoluje uživateli klientského terminálu se připojit ke vzdálené stanici či síťového uzlu pomocí TCP/IP. Mezi libovolným koncovým počítačem a terminálem přenáší osmibitové znaky. Po navázání spojení, uživatel může zadávat příkazy, které budou prováděny jako kdyby byly napsány přímo na klávesnici vzdáleného počítače. Telnet není ve srovnání s ostatními protokoly moc propracovaný, stále je však využíván pro vzdálenou administraci a jako nástroj pro odstraňování daným problémů.terminál.

TIFF

Tag Image File Format: jeden z souborových formátů pro ukládání rastrové počítačové grafiky. Formát TIFF tvoří neoficiální standard pro ukládání snímků určených pro tisk. TIFF je složitější formát oproti jiným formátům pro ukládání rastrové grafiky. TIFF umožňuje jako jeden z mála grafických formátů vícestránkové soubory a proto se často používá například pro ukládání faxů přijatých pomocí počítače a ISDN karty či faxmodemové karty.

Topologie

Fyzické uspořádání a propojení počítačů v síti.

Tracks

viz. stopy

Trojský kůň

(Trojan horse): uživateli skrytá část programu nebo aplikace s funkcí, se kterou uživatel nesouhlasí (typicky je to činnost škodlivá). Trojský kůň může být samostatný program, který se tváří užitečně – například hra, spořič obrazovky nebo nějaký jednoduchý nástroj. Časté jsou spořiče obrazovky s erotikou nebo pornografií. Někdy se trojský kůň vydává za program k odstraňování malware (dokonce jako takový může fungovat a odstraňovat konkurenční malware). Tato funkčnost slouží ale pouze jako maskování záškodnické činnosti, kterou v sobě trojský kůň ukrývá. Klíčový rozdíl mezi počítačovým virem a trojským koněm je ten, že trojský kůň nedokáže sám infikovat další počítače nebo programy svojí kopií. Existují však počítačové červy, které na napadeném počítači instalují různé trojské koně nebo vytvářejí trojské koně z programů, které se v napadeném systému nacházejí.

True Type

Označení popisu písma.

TWAIN

Technology Without an Interesting Name - druh rozhraní mezi aplikací MS-Windows a scannerem nebo digitálním fotoaparátem. Je definováno softwarově, není třeba mít speciální ovladač nebo skenovací program.

Unicode

Schéma kódování znaků, používá 16 bitů na jediný znak, čímž umožňuje pokrýt prakticky jakékoli krajové zvláštnosti a navíc stovky speciálních (grafických) znaků. Prvních 128 znaků v sadě Unicode přesně koresponduje s prvními 128 znaky standardní sady ASCII. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Unicode>

Unix

Operační systém Unix byl vyvinut v roce 1969 Kenem Tomphsonem a Dennisem Ritchiem jako víceúlohový víceuživatelský systém. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Unix>

Update

Aktualizace programového produktu provedením malých zásahů do stávajícího. Smyslem je obvykle odstranit některé drobné chyby.

Upgrade

Výrazné a zvýhodněné povýšení legálně drženého softwarového nebo hardwarového produktu.

UPS

Uninterruptible Power Supply - nepřerušitelný zdroj napájení. Obsahuje akumulátor, umožňuje při výpadku proudu standardně ukončit práci systému. Použití zejména u serverů.

URI

Uniform Resource Identifier - standard popisující umístění objektu na internetu. Popisuje mechanismus přístupu k objektu (např. protokol), určení počítače (např. DNS, IP), kde je objekt umístěn a umístění objektu na počítači. <http://cs.wikipedia.org/wiki/URI>

URL

Uniform Resource Locator - podmnožina URI popisující umístění objektu na internetu (např. HTTP, FTP, e-mail). Formát URL je [protokol]://[uživatel]:[heslo]@[počítač]:[port]/[cesta]. Některá části mohou být vynechány. <http://cs.wikipedia.org/wiki/URL>

URN

Uniform Resource Name. Podmnožina URI, která by měla popisovat umístění objektu na internetu bez ohledu na jeho fyzické umístění. Částečně se překrývá s URL.

USB

Universal Serial Bus: univerzální sériová sběrnice osobního počítače. Moderní způsob připojení periférií k počítači. Nahrazuje dříve používané způsoby připojení (sériový a paralelní port, PS/2, GamePort apod.) pro běžné druhy periférií - tiskárny, myši, klávesnice, joysticky, fotoaparáty, modemy atd., ale i pro přenos dat z videokamer, čteček paměťových karet, MP3 přehrávačů, externích disků a externích vypalovacích mechanik. <http://cs.wikipedia.org/wiki/USB>

Usenet

USEr NETwork. Veřejně přístupná síť na internetu, která organizuje veřejné diskusní skupiny a skupinové poštovní schránky.

Vektorová grafika

Grafika, která využívá k definování obrázků vektory. Nejsou popsány jednotlivé body obrázku ale prvky jako celek (obdélník, kružnice, křivka, ...). Výsledný soubor je menší. Programy: CAD, CorelDraw!, ZonerCalisto, ...

VGA

Video Grafic Array - v současné době základní grafický režim, který by měla zvládat každá karta a monitor.

Virus

Program, který se dokáže sám šířit bez vědomí uživatele. Pro množení se vkládá do jiných spustitelných souborů či dokumentů. Takový program se tedy chová obdobně jako biologický virus, který se šíří vkládáním svého kódu do živých buněk. Viry jsou jen jedním z druhů tzv. **malware**, zákeřného software. V obecném smyslu se jako viry (nesprávně) označují i např. červi a jiné druhy malware. Zatímco některé viry mohou být cíleně ničivé (např. mazat soubory na disku), mnoho jiných virů je relativně neškodných popřípadě pouze obtěžujících. U některých virů se ničivý kód spouští až se zpožděním (např. v určité datum či po nakažení určitého počtu jiných hostitelů), což se někdy označuje jako (logická) bomba. Dnes (2007) jsou klasické počítačové viry na jistém ústupu oproti červům, které se šíří prostřednictvím počítačových sítí, hlavně Internetu. Některé antivirové programy se proto snaží chránit počítač i před jinými, neviróvými hrozbami. Viz také **Malware**.

VRAM

Video RAM. Paměť umístěná na grafické kartě, která obsahuje data potřebná k vytvoření správného obrazu na monitoru. Tato paměť musí být tak velká, aby pojala najednou obsah celé obrazovky.

VRML

Virtual Reality Modeling Language. Jazyk pro popis 3-D objektů a jejich vztahů. Pomocí tohoto jazyka lze na webu umístit 3-D scénérie, posouvat a otáčet je.

W3C

World Wide Web Consortium. Mezinárodní konsorcium pro společný vývoj standardů pro www. Založeno bylo v roce 1994. Před založením konsorcia nabízely různé firmy různé upravené verze jazyka HTML které byly nekompatibilní s verzemi od ostatních výrobců. Konsorcium sjednotilo verze od různých výrobců a dohodlo se s nimi na základních principech a komponentách nových standardů.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/W3C> <http://cs.wikipedia.org/wiki/W3C>

WAN

Wide Area Network. Počítačová síť rozprostřená na velkém geografickém území, např. stát nebo země. Největším a nejznámějším příkladem sítě WAN je síť Internet.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/WAN>

WAP

Wireless Application Protocol: systém pro zajištění provozu elektronických služeb na mobilních telefonech. WAP byl definován organizací Wap Forum v roce 1998 jako ekvivalent k internetovým protokolům určený pro GSM síť. Jednotlivé protokoly ze standardu WAP mají své ekvivalenty v TCP-IP sítích, a na nich postavených WEB aplikacích. <http://cs.wikipedia.org/wiki/WAP>

Web administrátor

Osoba odpovědná za strukturu, realizaci a správu web stránek na internetu nebo intranetu.

Web designer

Tvůrce vzhledu web stránky: pro svou práci využívá různé grafické nástroje, editory.

Web filtrování

Zamezení přístupu k vybrané skupině webových stránek. Filtrování se provádí na základě adresy, méně spolehlivě podle obsahu. Filtrování je používáno zejména v organizacích pro ochranu zaměstnanců a ve školách a v domácnostech pro ochranu dětí.

Web hostování

Web hosting. Umístění webových stránek zákazníkem na komerčních i nekomerčních web serverech.

Web server

1. Počítač na kterém běží služba WWW. 2. Program - daemon - který zajišťuje služby WWW.

Web site

Označení pro skupinu souborů, který tvůrce vytváří pro vystavení na internetu – webová prezentace / webová stránka . Úvodní, vstupní, stránka je také nazývána jako domovské (home page). Pro uživatele je přístup na web site umožněn zveřejněním adresy prezentace.

Whois

1. Nástroj pro dotazování a vyhledávání lidí na serverech internetu. Služba musí být hostujícím serverem podporována. 2. Služba pro získávání informací o doménách druhé úrovně na hlavních registračních serverech. <http://www.whois.sc/>

Wi-Fi

(nebo také Wi-fi, WiFi, Wifi, wifi) je standard pro lokální bezdrátové síť (Wireless LAN, WLAN). Název Wi-Fi je slovní hříčka vůči Hi-Fi (tzn. analogicky k high fidelity – „vysoká věrnost“ by se dala chápat jako zkratka k wireless fidelity – „bezdrátová věrnost“, název však ve skutečnosti zkratkou není). Původním cílem Wi-Fi sítí bylo zajišťovat vzájemné bezdrátové propojení přenosných zařízení a dále jejich připojování na lokální (např. firemní) síť LAN, později do Internetu. Technologie Wi-Fi se postupně stala standardní součástí mobilních počítačů. Wi-Fi se rozšířilo hlavně díky využívání bezlicenčního pásma. Částečnou evolucí a pokračováním Wi-Fi je budována bezdrátová technologie WiMAX, která má sloužit především k poskytování bezdrátového připojení k síti Internet v rámci rozsáhlých městských lokalit.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Wi-Fi>

Windows

Microsoft Windows je řada grafických operačních systémů společnosti Microsoft. Až na výjimky jsou určeny pro osobní počítače (PC). Typy OS Windows pro osobní počítače: Windows 3.11, Windows 95/98, Windows 2000, Windows NT (používané zejm. pro firemní počítačové sítě), Windows Server 2000 a Windows Server 2003 (OS pro servery), Windows XP, Windows Vista (pro uživatele k dispozici od r. 2007).

World Wide Web (WWW)

Celosvětová síť (pavučina). Označení pro aplikace internetového protokolu HTTP. Je tím myšlena soustava propojených hypertextových dokumentů. V češtině se slovo web často používá nejen pro označení celosvětové sítě dokumentů, ale také pro označení jednotlivé soustavy dokumentů dostupných na tomtéž webovém serveru nebo na téže internetové doméně nejnižšího stupně (internetové stránce). Dokumenty umístěné na počítačových serverech jsou adresovány pomocí URL, jehož součástí je i doména a jméno počítače. Název naprosté většiny těchto serverů začíná zkratkou www, i když je možné používat libovolné jméno vyhovující pravidlům URL. Protokol HTTP je dnes již používán i pro přenos jiných dokumentů, než jen souborů ve tvaru HTML a výraz World Wide Web se postupně stává pro laickou veřejnost synonymem pro internetové aplikace. <http://cs.wikipedia.org/wiki/WWW>

WYSIWYG

Akronym anglické věty „What you see is what you get“= „co vidíš, to dostaneš“. Tato zkratka označuje způsob editace dokumentů v počítači, při kterém je verze zobrazená na obrazovce vzhledově totožná s výslednou verzí dokumentu. Nejčastěji se jako WYSIWYG označují některé textové procesory, ve kterých se editovaný text zobrazuje tak, jak bude vytištěn na papír. Dále existují **WYSIWYG editory webových stránek** umožňují jejich tvorbu bez hlubší znalost jazyka HTML. Často ale text / dokument, který program vytváří, je plný elementů, které do HTML vůbec nepatří, nebo jsou nevhodně rozmístěny, což stránky zatěžuje a způsobuje problémy při zobrazování takové stránky v prohlížeči. Mezi WYSIWYG editory produkující čistý HTML kód patří modul kancelářského balíku OpenOffice.

XHTML

XHTML (zkratka anglického extensible hypertext markup language – „rozšiřitelný hypertextový značkovací jazyk“) je značkovací jazyk pro tvorbu hypertextových dokumentů v prostředí WWW vyvinutý konsorciem W3C. Původně se předpokládalo, že se stane nástupcem jazyka HTML, jehož vývoj byl verzí 4.01 ukončen. V roce 2007 však došlo k založení pracovní skupiny, která má za cíl vytvořit novou verzi HTML, která ponese označení HTML 5.0. XHTML je stále paralelně vyvíjeno a nyní se pracuje na verzi 2.0. <http://cs.wikipedia.org/wiki/XHTML>

Zavináč

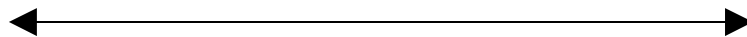
Symbol @. Na internetu se znak @ (anglicky též at, at sign, address sign) používá v adrese jako symbol pro oddělení jména uživatele a názvu počítače. Nejčastější použití je v e-mailových adresách.

ZIP

1. Datové záznamové zařízení pracující na principu výměnného pevného disku s kapacitou 100 MB (až 700 MB), vyznačující se robustností. Produkt firmy IOMEGA.
2. ZIP je populární, nicméně už několik let překonaný souborový formát pro kompresi a archivaci dat. ZIP soubor vytvořený kompresí obsahuje jeden či více komprimovaných souborů, což ve výsledku pomůže zredukovat velikost uložených dat. Ve Windows XP je zipovací nástroj integrovaný do Průzkumníku.

Zip soubor

výsledkem procesu zipování (pakování či komprese) souborů do jednoho archivního souboru je jeden (za)zipovaný soubor, který má menší velikost než původní soubory a velmi se hodí pro přenos po internetu.

Hlavní použité zdroje:

Wikipedia: <http://cs.wikipedia.org/wiki/>

Vše kolem PC a Windows: <http://xp.wgz.cz/slovník-pocitacovych-pojmu>